

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2008-1-4 (Devralma)
Karar Sayısı : 08-09/107-35
Karar Tarihi : 31.1.2008

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

10 Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Tuncay SONGÖR, M. Sıraç ASLAN, Süreyya ÇAKIN,
Mehmet Akif ERSİN, Dr. Mustafa ATEŞ

B. RAPORTÖRLER: Abdülgani GÜNGÖRDÜ, Özgür BAL

C. BİLDİRİMDE

BULUNAN : - Henkel KGaA
Temsilcisi: Av. Gönenç Gürkaynak, Av. K. Korhan Yıldırım,
Av. Yelda Ürey
Çitlenbik Sokak No: 12 Yıldız Mahallesi Beşiktaş, İstanbul

20 **D. TARAFLAR** : - Henkel KGaA
Henkelstrasse 67 40191 Düsseldorf, ALMANYA
- Akzo Nobel N.V.
Akzo Nobel, Strawinskylaan 2555, Posta Kutusu 75730,
Amsterdam 1070 AS, HOLLANDA

E. DOSYA KONUSU: Akzo Nobel N.V.'nin kontrolünde bulunan Imperial Chemical Industries PLC'nin "Endüstriyel Yapıştırıcılar", "Elektronik Malzemeler" ve "Endüstriyel Yüzey İyileştiricileri" iş alanlarına ait tüm varlıklarının Henkel KGaA tarafından devralınması işlemine izin verilmesi talebi.

30 **F. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 4.1.2008 tarih, 62 sayı ile giren ve eksiklikleri 22.1.2008 tarih, 483 sayı ile tamamlanan bildirim üzerine, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 7. maddesi ile 1997/1 sayılı Rekabet Kurulu'ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ'in ilgili hükümleri uyarınca yapılan inceleme sonucunda düzenlenen 25.1.2008 tarih, 2008-1-4/Öİ-08-AG sayılı Devralma Ön İnceleme Raporu, 28.1.2008 tarih, REK.0.05.00.00-120/13 sayılı Başkanlık önergesi ile 08-09 sayılı Kurul toplantısında görüşülerek karara bağlanmıştır.

40 **G. RAPORTÖRLERİN GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; Akzo Nobel N.V.'nin kontrolünde bulunan Imperial Chemical Industries'e ait varlıklarının Henkel KGaA PLC tarafından devralınması işleminin, 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğu; ancak devralma sonucunda hakim durum yaratılmasının veya var olan bir hakim durumun güçlendirilerek rekabetin önemli ölçüde sınırlandırılmasının söz konusu olmadığı, dolayısıyla anılan devir işlemine izin verilmesi gerektiği ifade edilmektedir.

H. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

H.1. Taraflar

H.1.1. Henkel KGaA (Henkel)

Henkel, hisseleri Frankfurt ve diğer yerel Alman menkul kıymetler borsalarında işlem gören halka açık bir şirkettir. Henkel'in Yönetim Kurulu, Prof. Dr. Ulrich Lehmer, Dr. Lothar Steineboch, Kasper Korsted, Alois Linden, Hans Van Byler ve Dr. Friedrich Stara'dan oluşmaktadır.

50 Şirket, dünya genelinde çamaşır ve ev bakımı ürünleri, kozmetik ve temizlik malzemeleri ve izolasyon ve yüzey iyileştiricilerinin üretimi ve tedariki ile iştirak etmektedir. Henkel'in dolaylı kontrolü altında bulunan Türk Henkel Kimya San. ve Tic. A.Ş.; Persil, Tursil, Prill, Dixi ve Vernel markaları altında deterjan ve ev bakım ürünleri, Fa, Taft, Bac ve Schwarzkopf markaları altında kişisel bakım ürünleri, endüstriyel ve mühendislik yapıştırıcıları, Loctite, Technomelt, Liofol ve Teroson markaları altında yapıştırıcılar, izolasyon ve yüzey iyileştiricileri bölümü aracılığı ile izolasyon maddeleri ve yüzey teknolojileri ve Pritt, Pattex, Duck, Sista, Tangit, Metylan, Ceresit ve Thomsit markaları altında tüketici ve esnaf yapıştırıcıları pazarlarında faaliyet göstermektedir.

H.1.2. Akzo Nobel N.V. (Akzo Nobel)

60 Akzo Nobel, sağlık ürünleri, boyalar (yüzey kaplamaları) ve kimyasallar alanında faaliyet gösteren çokuluslu bir şirkettir. Merkezi Hollanda'nın Amsterdam kentinde bulunan şirket, 80'den fazla ülkede faaliyet göstermektedir. Akzo Nobel, hem Euronext Amsterdam hem de NASDAQ borsalarına kota edilmiştir. Akzo Nobel'in Yönetim Kurulu; G.J. (Hans) Wijers, R. (Rob) Frohn ve L. (Leif) Darner'dan oluşmaktadır.

Akzo Nobel, "Boyalar", "Kimyasallar" ve "Biofarmasötikler" olmak üzere üç ana faaliyet kolu çerçevesinde yapılandırılmıştır. Akzo Nobel'in boya bölümü Türkiye'de aşağıdaki pazarlara hizmet vermektedir: (i) dekoratif yüzey boyaları, (ii) endüstriyel yüzey boyaları, (iii) otomotiv boyası tamamlama, (iv) toz boyalar, (v) deniz boyaları ve (vi) koruyucu boyalar. Akzo Nobel tarafından Türkiye'de satılan asıl marka *Marshall Boya*'dır. Akzo Nobel'in Kimyasallar bölümünün Türkiye'de herhangi bir iştiraki veya 70 üretim tesisi bulunmamaktadır. Akzo Nobel'in Türkiye'deki Bio-Farmasötik bölümü hayvan sağlığına ilişkin olarak Intervet'in faaliyetlerini; insan sağlığına ilişkin olarak Organon'un faaliyetlerini içermektedir.

Akzo Nobel'e bağlı olarak Türkiye'de Marshall Boya ve Vernik A.Ş., Akzo Nobel Kemipol A.Ş., Akzo Nobel Boya A.Ş. ve International Paints Ltd Şti. unvanlı dört şirket bulunmaktadır. Bildirim formunda Akzo Nobel'in Türkiye'deki diğer iştiraklerinin Organon İlaçları A.Ş. ve Intervet Veteriner İlaçları Pazarlama ve Ticaret Ltd. Şti. olduğu ifade edilmektedir.

H.1.3. Imperial Chemical Industries PLC (ICI)

80 ICI, yüzey boyaları (kaplamaları), endüstriyel yapıştırıcılar, özel kullanımlı kolalar, özel kullanımlı polimerler ve elektronik malzemeler alanında faaliyet gösteren ve Birleşik Krallık mevzuatına uygun olarak kurulmuş olan halka açık bir şirkettir. ICI, Londra Borsasına kota edilmiştir. Merkezi Birleşik Krallık'ta bulunan şirket 50'den fazla ülkede faaliyet göstermektedir. ICI'nın Akzo Nobel tarafından devralınması işlemine Rekabet Kurulu tarafından 13.12.2007 tarihinde izin verilmiştir.

ICI, iki temel iş kolu çerçevesinde yapılandırılmıştır: ICI Boyaları ve National Starch. ICI aynı zamanda esas olarak yerel nitelik taşıyan ve çeşitli ticari iş kollarını içeren bir Bölgesel ve Endüstriyel bölüme de sahiptir.

90 *Boya Bölümü:* ICI Boyaları Türkiye'de herhangi bir iştirake veya üretim tesisine sahip değildir. Şirketin dekoratif boyaları (kaplamaları) ICI'nın *Dulux*, *Cuprinol* ve *Hammerite* markaları altında Türkiye'ye ithal edilmektedir.

National Starch: ICI'nın National Starch iş kolu, Türkiye'de yapıştırıcı pazarında doğrudan satışları ve Organik Group ile oluşturulan National Organik isimli ortak girişim ile faaliyet göstermektedir. National Starch Türkiye'de ayrıca elektronik malzemeler, özel kullanımlı polimerler ve özel kullanımlı kolalara ilişkin iş kollarında da faaliyet göstermektedir

H.2. İlgili Pazar

H.2.1. İlgili Ürün Pazarı

100 Bildirim formunda tarafların Türkiye'deki faaliyetlerinin "endüstriyel yapıştırıcılar", "elektronik malzemeler" ve "endüstriyel yüzey iyileştiricileri" olmak üzere üç ana alanda örtüştüğü belirtilmektedir.

A) Endüstriyel Yapıştırıcılar

Yapıştırıcı, farklı substratları yüzey yapışması ve iç kohezyon ile bir araya getirme yetisine sahip bir maddedir. Yapışma, benzer veya farklı türlerdeki materyallerin birbirleri ile bağlanmasıdır ve yapıştırıcının molekülleri ile materyallerin birbirlerini çekmesi sonucunda ortaya çıkar. Yapışma parçaları bir arada tutabilir; ancak, sürekli bir bağ yaratmaz. Söz konusu bağ, bağımsız yapıştırıcı molekülleri arasındaki bağlantı olan yapıştırıcının iç gücüne bağlı olarak değişkenlik gösterir. Bu husus kohezyon olarak adlandırılmaktadır.

110 Endüstriyel yapıştırıcılar, tüketici yapıştırıcıları ve esnaf yapıştırıcıları ve DIY(kendin yap – hobi pazarı)'dan farklılaşmaktadır. Söz konusu üç pazarda rekabet koşulları da farklılık arz etmektedir. Tüketici ve DIY yapıştırıcılarında, ürünler daha çok standartlaştırılmış olup, markalar önemli bir rol üstlenmektedir. Buna ek olarak, söz konusu ürünlerin dağıtım kanalları da farklıdır.

"Endüstriyel Yapıştırıcılar pazarı" kendi içinde alt pazarlara ayrılabilir. Bildirim Formunda tarafların faaliyetlerinin (i) paketleme, (ii) ahşap işçiliği, (iii) ciltleme/grafik sanatları, (iv) etiketleme, (v) örülü olmayan hijyen, (vi) ürün montajı ve (vii) diğer uygulama alanları (bantlar ve etiketler dahil), alanlarında örtüştüğü ifade edilmektedir.

B) Elektronik Malzemeler

120 Bu ürün grubu, baskılı devre kartlarının ("PCB") montajı için kullanılan malzemeler olarak adlandırılan bazı elektronik malzemeleri kapsamaktadır. Bildirim Formunda tüm elektronik malzemeler ile ilgili rekabet koşullarının benzer veya aynı olması nedeniyle bu pazarın elektronik malzemeler olarak tanımlanması gerektiği belirtilmektedir. Birçok tedarikçi, her türlü elektronik üretiminde kullanılacak elektronik malzemeler sunmakta ve henüz belirli bir alanda faaliyet göstermeyen tedarikçiler hiçbir ilave maliyet gereksiz faaliyet alanlarını genişletebilme imkanına sahiptirler. Elektronik malzemeler pazarının dünya çapında bir kapsama sahip olduğundan ve Türkiye'de sadece birkaç alıcı mevcut olduğundan dolayı Türkiye'de tüm elektronik malzemelerin toplam pazar hacmi dahi ufak çaplıdır. PCB montajı elektronik bileşenlerin yüklenmesi ve katı substrat üzerinde bulunan bir elektronik altyapı olan PCB'ye bağlanması sürecini kapsamaktadır. Bağlantı substratları, elektronik paketler ve sistemler için bağlantı sağlamak için tasarlanmıştır ve iletkenlerden oluşan katı ve esnek substratlardır. Elektronik malzemelerin montajı sırasında bileşenler metal ambalaj ve kaplamalar ile elektro manyetik etkilere karşı korunmaktadırlar. Bu işleme elektro manyetik koruma denmektedir.

C) Endüstriyel Yüzey İyileştirmeleri

140 Tarafların faaliyetleri "endüstriyel yüzey iyileştirmeleri" pazarının alt segmenti olan "metal işleme yağları" alanında da örtüşmektedir. Endüstriyel yüzey iyileştirmeleri metal gibi bazı "substratlar"ın özelliklerinin belirlenmesi için kullanılan kimyasal ve teknik yöntemlerdir. Endüstriyel yüzey iyileştirme ürünleri birçok üretim aşamasında kullanılmaktadır. Örneğin, birçok üretim süreci substrat yüzeylerinin (örneğin, cam, plastik veya metal) temiz olmasını gerektirmektedir. Temizleyicilerin kullanılması ile kir, yağ, sanayi artığı veya bozukluklar üretimin ileri aşamaları için uygun koşulların sağlanması amacı ile yüzey üzerinden giderilebilmektedir. Bunun yanında,

temizleyiciler bakım işlemlerinde de kullanılmaktadır. Temizleme sayesinde, substratlar optik görünüş dizaynına, çevresel etkilere dayanıklılığın güçlendirilmesine ve/veya boya tutuculuğunun geliştirilmesinde hazır hale gelmektedir. Örneğin, taşıt veya cihaz üretiminde kullanılan metaller boya ve montaj işlemleri öncesinde ön temizlemeye tabi tutulurlar. Son olarak, metal işleme yağları, asıl olarak, çamaşır makinesinin kapı veya yan duvar panellerinin ezilmesi ve şekillendirilmesi gibi, metal kesim veya şekillendirme işlemlerinde kullanılmaktadır. Endüstriyel yüzey iyileştirmelerinin, temizleyiciler, ön iyileştiriciler ve yağlar gibi çok çeşitli ürünleri içermesi nedeni ile kesin bir tanımın verilmesi oldukça zordur. Bu nedenle bu dosya bakımından “endüstriyel yüzey iyileştirmeleri” ayrı bir pazar olarak alınmakta, ayrıca bir alt pazar ayırımına gidilmemektedir.

Yukarıda yer verilen bilgiler çerçevesinde ilgili ürün pazarı, “endüstriyel yapıştırıcılar”, “elektronik malzemeler” ve “metal işleme yağları” pazarları olarak belirlenmiştir. Endüstriyel yapıştırıcılar bakımından ise alt pazarlar, “ciltleme/grafik sanatlar uygulamaları”, “paketleme uygulamaları”, “etiketleme uygulamaları”, “bant ve etiket uygulamaları”, “örülü olmayan hijyen uygulamaları”, “ahşap işleme uygulamaları” ve “montaj uygulamaları” şeklinde tespit edilmiştir.

H.2.2. İlgili Coğrafi Pazar

Dosya kapsamında ilgili coğrafi pazar, “Türkiye Cumhuriyeti sınırları” olarak kabul edilmiştir.

H.3. Değerlendirme

H.3.1. İşlemin Niteliği

Bildirim konusu işlem kapsamında; Akzo Nobel’in kontrolünde bulunan ICI’nin “Endüstriyel Yapıştırıcılar”, “Elektronik Malzemeler” ve “Endüstriyel Yüzey İyileştiricileri” İş Alanlarına ait tüm varlıkları ve yükümlülükleri Henkel KGaA tarafından devralınmaktadır. Bildirim Formunda devralma işleminin sadece malvarlığı devrinden ibaret olduğu ifade edilmektedir.

Yukarıda sayılan iş alanlarına ilişkin tüm varlıkları ve yükümlülükler hali hazırda ICI’nin “National Starch” adlı ticari faaliyetinin parçalarını oluşturmaktadır. ICI’nin National Starch iş kolunun merkezi ABD’nin New Jersey eyaletinde Bridgewater’da bulunmaktadır. ICI’nin National Starch adlı ticari faaliyetine ilişkin diğer faaliyetler olan “özel kullanımlı kolalar” ve “özel kullanımlı polimerler” iş alanları Henkel’e satılmayacaktır.

Bildirim konusu işleme ilişkin anlaşma, Avrupa Birliği, ABD, Kanada ve diğer ülkelerin (örneğin Türkiye’nin) gerekli birleşme izinlerinin alınması veya gerekli bildirimlerin gerçekleştirilmesi koşulunu taşımaktadır. ABD, Henkel tarafından Yapıştırıcılar ve Elektronik Malzemeler İş Alanlarına devralınması işlemine 19.11.2007 tarihinde izin vermiştir. Devralma İşleminin tamamlanması sonrasında, Yapıştırıcılar ve Elektronik Malzemeler İş Alanlarına ilişkin faaliyetler, Henkel tarafından tek başına kontrol edileceğinden işlemin 1998/2 sayılı Tebliğ ile değişik 1997/1 sayılı Tebliğ’in 2. maddesi kapsamında bir devralma işlemi olduğu sonucuna ulaşılmaktadır.

Tarafların Türkiye’deki ilgili ürün pazarında elde ettikleri toplam ciro rakamı, 25 milyon YTL’yi (15,9 milyon Avro) geçtiğinden, anılan işlemin 1997/1 sayılı Tebliğ kapsamında izne tabi olduğu anlaşılmaktadır.

H.3.2. 4054 sayılı Kanun’un 7. Maddesi Açısından Değerlendirme

Bildirim Formu’nda devralma işleminin amacı ile ilgili olarak özetle; Henkel’in, ilgili işlemin esas olarak endüstriyel yapıştırıcılara ve elektronik malzemelere ilişkin iş alanlarını coğrafik olarak özellikle Asya ve Latin Amerika’ya doğru genişletme amacı

taşıdığı; devralma işleminin esasen Türkiye dışında gerçekleştiği ve Türkiye'ye doğrudan bir etkisinin bulunmadığı, söz konusu işlemin Türkiye pazarında gözlemlenebilecek olan tek etkisinin Türkiye'deki bildirim konusu faaliyetlerin Henkel'e devredilmesinden ibaret olacağı ifade edilmektedir.

Devralma işleminin taraflarının faaliyetleri üç ana alanda örtüşmektedir: Endüstriyel yapıştırıcılar, elektronik malzemeler ve endüstriyel yüzey iyileştiricileri (metal işleme yağları). Endüstriyel yapıştırıcılar açısından ise tarafların faaliyetleri (i) paketleme, (ii) ahşap işçiliği, (iii) ciltleme/grafik sanatları, (iv) etiketleme, (v) örülü olmayan hijyen, (vi) ürün montajı ve (vii) diğer uygulama alanları (bantlar ve etiketler dahil).

Dosyadaki bilgilere göre, tarafların ve önemli rakiplerinin Türkiye'deki endüstriyel yapıştırıcılar, elektronik malzemeler ve endüstriyel yüzey iyileştirmeleri (taraflar arasında sadece metal işleme yağları alt segmentinde) pazarlarındaki tahmini pazar paylarını gösteren tablolar aşağıda yer almaktadır:

Ciltleme/grafik sanatlar

Henkel	(...)
Akzo	(...)
HB Fuller	(...)
Demcopack	(...)
Planatol	(...)
Samtack	(...)
Eukalin	(...)
Eser Kimya	(...)
Tut	(...)
Polisan	(...)
Kalekim	(...)
Yıldız	(...)
İridere	(...)
Altinyar	(...)
Gransan	(...)
Norm	(...)
Hürkimsa	(...)
Barkey	(...)
AgaKim	(...)
OzcanKimya	(...)
Doğuş	(...)
Demir	(...)
Organik Kimya	(...)
BASF	(...)
R&H	(...)
Diğerleri	(...)

Cihaz ve ekipmanlar

Henkel	(...)
Akzo	(...)
HB Fuller	(...)
Elastogran	(...)
Dow	(...)
Diğerleri	(...)

Endüstriyel yapıştırıcılar:

Paketleme

Henkel	(...)
Akzo	(...)
HB Fuller	(...)
Eukalin	(...)
Tut	(...)
Polisan	(...)
Gransan	(...)
Norm	(...)
Barkey	(...)
Forbo	(...)
Jowat	(...)
AgaKim	(...)
OzcanKimya	(...)
Rayt	(...)
Enes	(...)
Uniser	(...)
Farin Kimya	(...)
Doğuş	(...)
Demir	(...)
Pujedas	(...)
Bostik	(...)
R&H	(...)
Cargill	(...)
Baris	(...)
Tunctas	(...)
İlkay	(...)
Avebe	(...)
Diğerleri	(...)

Örülü olmayan Hijyen

Henkel	(...)
Akzo	(...)
HB Fuller	(...)
Bostik	(...)

Etiketleme

Henkel	(...)
Akzo	(...)
HB Fuller	(...)
Forbo	(...)
Organik Kimya	(...)
Virax	(...)
BASF	(...)
Argon	(...)
Diğerleri	(...)

Bant ve Etiketler

Henkel	(...)
Akzo	(...)
HB Fuller	(...)
Forbo	(...)
Organik Kimya	(...)
Virax	(...)
BASF	(...)
Argon	(...)
Diğerleri	(...)

Ahşap İşleme

Henkel	(...)
Akzo	(...)
HB Fuller	(...)
Polisan	(...)
Altinyar	(...)
Jowat	(...)
Bostik	(...)
Elastogran	(...)
Dow	(...)
Denlaks	(...)
Kleibert	(...)
Diğerleri	(...)

Elektronik Malzemeler :

Henkel	(...)
Akzo	(...)
Alpha	(...)
Cobar	(...)
Senju	(...)

Endüstriyel Yüzey İyileştiricileri: (Metal İşleme Yağları)

Henkel	(...)
Akzo	(...)
Castrol	(...)
Fuchs	(...)
Quaker	(...)

Diğerleri	(...)
-----------	-------

Oak	(...)
Houghton	(...)
Belgin	(...)

Yukarıdaki bilgiler çerçevesinde; devralınan şirketin Türkiye’de ilgili pazarlarda çok düşük pazar payına sahip olduğu, dolayısıyla işlem sonucunda Henkel’in pazar payında çok düşük düzeyde bir artış olacağı anlaşılmaktadır.

Her ne kadar pazara giriş yapmak isteyen potansiyel işletmeler pazara giriş ve etkili üretim için bir miktar yatırım yapmaları, izin ve lisans gereklerini yerine getirmeleri ve pazarlama aracılığıyla bir müşteri portföyü oluşturmaları gerekmektedir de, ilgili ürün pazarları için önemli bir giriş engeli oluşturmamaktadır. Ayrıca, özellikle yapıştırmacıların üretimine ilişkin teknoloji son derece geniş ölçüde ulaşılabilir durumdadır.

220 Bu çerçevede, başvuru konusu devralma İşleminin, sonucunda ilgili pazarlarda 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi çerçevesinde bir hakim durumun yaratılması veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesi ve böylece rekabetin olumsuz yönde etkilenmesinin söz konusu olamayacağı kanaatine varılmaktadır.

H.3.3. Rekabet Etmeme / İstihdam Etmemeye İlişkin Değerlendirme

Akzo Nobel ve Henkel arasında imzalanan Alım ve Satım Sözleşmesinin 10.6. ve 10.7. maddeleri, rekabet etmemeye; 19.1. ve 19.2. maddeleri ise istihdam etmemeye ilişkin bazı taahhütleri düzenlemektedir. Söz konusu maddelerin incelenmesinden, anılan düzenlemelerin, devralma İşlemi ile doğrudan ilgili olduğu ve söz konusu işlemin gerçekleştirilebilmesi için gerekli olduğu, bu nedenle yan sınırlama olarak kabul edilmesi gerektiği kanaatine varılmaktadır.

I. SONUÇ

230 Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, bildirim konusu işlemin 4054 sayılı Kanun’un 7. maddesi ve bu Kanun’a dayanılarak çıkarılan 1997/1 sayılı “Rekabet Kurulu’ndan İzin Alınması Gereken Birleşme ve Devralmalar Hakkında Tebliğ” kapsamında izne tabi olduğuna, işlem sonucunda aynı Kanun maddesinde belirtilen nitelikte hakim durum yaratılmasının veya mevcut hakim durumun güçlendirilmesinin ve böylece ilgili pazarda rekabetin önemli ölçüde azaltılmasının söz konusu olmadığına, bu nedenle bildirim konusu işleme izin verilmesine OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.